

Vragen & Antwoorden bij het onderdeel energiedelen in het wetsvoorstel transpositie EMD

Opgesteld door een schrijfteam namens de NVDE, van Emile Püttmann (Greenchoice), Justin Pagden (Energie Samen), Marten Boxhoorn (Stedin) en Marc Londo (NVDE)

17 december 2025

Dit document gaat in op de volgende vragen:

1. Wat is de impact van energiedelen op balancering, wat doet de vaste verdeelsleutel hierin?
2. Waarom is een dynamische verdeelsleutel voor energiedelen niet wenselijk?
3. Waarom kan er sprake zijn van (administratieve) teruglevering?
4. Waarom moet de leverancier een aparte correctie voor energiedelen opstellen?
5. Waarom wordt er in de verrekening van energiedelen onderscheid gemaakt tussen het gelijktijdig gedeelde volume en het niet-gelijktijdig gedeelde volume per kwartier?
6. Welk effect heeft energiedelen op de positie van de betrokken balansverantwoordelijken?
7. Is het ook mogelijk om energiedelen buiten de balancering te houden?
8. Waarom zijn de reconciliatie processen voor slimme meter allocatie niet geschikt voor de verrekening van energiedelen?
9. Moet er een beperking zijn op het gedeelde volume bij een grote aansluiting?
10. Hoe verhoudt energiedelen zich tot de salderingsregeling?
11. Wie moet de Energiebelasting innen over de gedeelde energie?
12. Wat is de impact van energie delen op netcongestie?
13. Kan energiedelen ook plaatsvinden binnen een energiegemeenschap?

1. Wat is de impact van energiedelen op balanceren, wat doet de vaste verdeelsleutel hierin?

- Bij energiedelen blijft de leverancier van de energiegever¹, alsmede de leverancier van de energieontvanger 'balansverantwoordelijk' voor de betreffende aansluiting.
 - Balansverantwoordelijkheid kan alleen efficiënt en eerlijk worden uitgevoerd indien:
 - De balansverantwoordelijke het werkelijke (per saldo) geleverde volume per onbalansperiode krijgt toegerekend; inclusief het effect van energiedelen.
 - Afwijkingen tussen de voorspelde volumes voor het gehele portfolio en de werkelijk gerealiseerde volumes voor het gehele portfolio afgerekend worden, zodat de productieve prikkels die hieruit ontstaan, namelijk om het systeem in balans te houden, behouden blijven.
- De balansverantwoordelijke in staat wordt gesteld om in redelijke mate te voorspellen welke volumes hem toegerekend zullen worden.
- Indien niet aan deze randvoorwaarden voldaan kan worden, ontstaan voor de betrokken balansverantwoordelijke onvoorspelbare financiële risico's, die uiteindelijk gedragen worden door de partijen betrokken in het energiedelen.
- Het model in het wetsvoorstel, met een vaste verdeelsleutel, maakt energiedelen qua balanceren veel voorspelbaarder, reduceert daarmee onzekerheid en kosten, en vergroot daarmee de kansen van het concept.
 - De balansverantwoordelijke van de energiegever kan de invoeding die hij eerder al voorspelde, corrigeren met de percentages die vooraf bekend zijn.
 - Elke leverancier van een energieontvanger hoeft naast het volume van zijn eigen aansluiting, nu slechts het invoedingsvolume van de energiegever te voorspellen en te vermenigvuldigen met het vooraf bekende 'deelpercentage'.
- Hoewel dit voor de leverancier van de energieontvanger nog steeds een verdubbeling is van het aantal te voorspellen aansluitingen, biedt het tenminste de mogelijkheid tot voorspellingen die in de lijn liggen van bestaande onzekerheden.
- Dit model veroorzaakt productieve financiële prikkels bij de energieontvanger die consistent zijn met zelf zonnepanelen plaatsen. Voor de ontvanger wordt het aantrekkelijk te gebruiken wat hij gecontracteerd heeft; vergelijkbaar met 'zo veel mogelijk geproduceerde energie zelf gebruiken' bij eigen zonnepanelen.
- Bij het voorgestelde concept resulteert 'overcontracting' in blootstelling aan relatief onaantrekkelijke 'teruglevertarieven'. Ook dit is niet anders dan bij het plaatsen van zonnepanelen; indien de productie niet direct wordt gebruikt, of wordt opgeslagen en later gebruikt, dan leidt dit tot relatief lage opbrengsten ten opzichte van het leveringstarief.

2. Waarom is een dynamische verdeelsleutel voor energiedelen niet wenselijk?

- Het huidige voorstel gaat uit van een vaste verdeelsleutel: in het geval van twee of meer energieontvangers bij één energiegever staat de verhouding waarin de energie wordt verdeeld tussen de verschillende ontvangers van tevoren vast.

¹ Er zijn verschillende termen voor de twee partijen bij energiedelen. In deze notitie gebruiken we energie-gever en energieontvanger; anderen noemen energiedeelgever (EDG) en energiedeelontvanger (EDO)

- Sommige partijen stellen voor om met een dynamische verdeelsleutel te werken. Een dynamische verdeelsleutel betekent dat het gedeelde volume niet vooraf wordt vastgesteld, maar afhankelijk is van het opgewekte volume bij de energiegever enerzijds en het verbruikte volume bij de verschillende energieontvangers anderzijds. Het zou hierdoor mogelijk kunnen zijn om bijvoorbeeld het opgewekte volume van een zonnepark administratief 'optimaal' te verdelen over de leden en te variëren per kwartier. Dit kan echter enkel achteraf berekend worden.
- Deze aanpak maakt het gedeelde volume voor de leveranciers en bijbehorende balansverantwoordelijke van de energieontvanger onvoorspelbaar, terwijl zij deze volumes juist zo goed mogelijk proberen te voorspellen om een onbalanssituatie te voorkomen. Hierdoor zullen onbalanskosten oplopen ten opzichte van een situatie met een vaste verdeelsleutel. De balansverantwoordelijken van zowel de energieontvanger als de energiegever moeten immers de dag daarvoor al hun voorspelling inleveren bij TenneT. Bij een dynamische verdeelsleutel wordt deze voorspelling afhankelijk van
 - Het reguliere afnamevolume van de energienemer zelf, en
 - Het invoedingsvolume van de energiedeler, maar tevens van
 - Het reguliere afnamevolume van alle andere energienemers die afnemen van de betreffende energiedeler. Immers, dat laatste is nodig om de verdeelsleutel te voorspellen, en daarmee uiteindelijk ook het resterende volume (reguliere afnamevolume minus volume energienemen) te voorspellen.
- De leverancier van de energiegever loopt tegen gelijksoortige problemen op; hij zou ook over alle hiervoor genoemde gegevens moeten beschikken om een voorspelling te doen of hij geconfronteerd wordt met een toedeling van een overschot. Aangezien het bij TenneT inmiddels zeer gebruikelijk is dat bij onbalans sprake is van regeltoestand 2 (met name ook op zonrijke en dus op momenten dat energie wordt gedeeld) levert dit onbalanskosten aan twee kanten op.
- Voorstanders van een dynamische verdeelsleutel argumenteren dat de energieontvanger bij een dynamische aanpak minder kosten maakt. Immers, in deze aanpak begrenst het afnamevolume de hoeveelheid te delen elektriciteit. De energieontvanger heeft daardoor niet te maken met virtuele teruglevering waarvoor de terugleververgoeding van de leverancier lager zou kunnen zijn dan wat de energieontvanger ervoor betaalt aan de energiegever. Dit negeert het feit dat, net als bij échte teruglevering, de terugleververgoeding slechts één van de posten is op de factuur die relateren aan duurzame opwek. Vrijwel alle leveranciers met vaste- en variabele contracten brengen tegenwoordig in enige vorm terugleverkosten in rekening. Die terugleverkosten compenseren voor de additionele (incrementele) kosten die de leverancier ervaart bij consumenten die gebruik maken van zonnepanelen.
- Een dynamische verdeelsleutel heeft voor de energieontvanger het voordeel dat deze geen overschot hoeft terug te leveren. Maar tegenover dit voordeel staat een hoge prijs. Een specifieke prikkel voor het vermijden van 'overcontracting' bij een vaste verdeelsleutel wordt nu vervangen door het introduceren van veel hogere onzekerheid over het toe te delen volume. De energiegever en diens leverancier worden bij de dynamische verdeelsleutel qua netto teruglevering op hun energierekening afhankelijk van het gedrag van de verschillende energieontvanger(s). De additionele financiële risico's die hier uit voortvloeien zullen zich ook vertalen in kostenposten op de rekening van de deelnemers.
- Deze toegenomen onzekerheid en daarmee hogere kosten t.o.v. een vaste verdeelsleutel zal links- of rechtsom doorberekend worden en zet daarmee de toegevoegde waarde van energiedelen onder druk.

Bovendien zet een vaste verdeelsleutel de energieontvanger aan om gelijktijdig gebruik te maken van de gedeelde energie en komt dit het meest overeen met zelf zonnepanelen leggen.

- Een energieontvanger kan bij een dynamische verdeelsleutel praktisch gezien slechts één energiedeelcontract sluiten, omdat anders de gelijktijdigheid te complex wordt om te berekenen door de interactie van meerdere contracten.
- Tenslotte zorgt een dynamische verdeelsleutel ervoor dat de technische implementatie en operatie van energiedelen vele malen complexer, foutgevoeliger en duurder wordt dan bij een vaste verdeelsleutel. Dit geldt voor de systeembeheerders, én de betrokken leveranciers.
 - Systeembeheerders: Bij een vaste verdeelsleutel kunnen de gedeelde volumes voor de energieontvangers berekend worden zodra de meetdata van de energiegelver bekend zijn. Dit zonder afhankelijk te zijn van de meetdata van de energieontvangers, omdat dat slechts gelijktijdig berekend hoeft te worden door de ontvangende leverancier. Bij een dynamische verdeelsleutel moeten ook eerst de meetdata van alle energieontvangende aansluitingen verzameld worden. Die aansluitingen kunnen zich bovendien bevinden bij andere systeembeheerders. Pas als die data compleet zijn, kan de berekening plaatsvinden van de verdeling en kan daarna de distributie plaatsvinden. Indien meetdata van ontvangende aansluitingen wijzigen, kan dan zelfs een nieuwe berekening nodig zijn.
 - Tevens mag verwacht worden dat deze systeembeheerder veel meer vragen zal krijgen, omdat de dynamische verdeelsleutel altijd leidt tot een 'black box', waarbij voor een groot deel van de energieontvangers hun ontvangen volume afhankelijk is van één tot vele ander energieontvangers. Het proces met een dynamische sleutel zal alleen volledig begrepen en vertrouwd worden indien volledig transparantie gegeven kan worden in de verdeling. Gezien de privacy van de andere deelnemers, is het niet aannemelijk dat deze openheid gegeven kan worden. Bij een vaste verdeelsleutel hoeft de ontvanger alleen de meetdata van de gever te kennen om de resultaten te verklaren.
 - Leverancier Energiegever; Bij een vaste verdeelsleutel kan deze de factuur berekenen zodra de meetdata van de aansluiting bekend zijn. Bij een vaste verdeelsleutel is hij per definitie afhankelijk van een centraal berekende hoeveelheid, die pas verstuurd kan worden zodra de meetdata van alle betrokken aansluitingen bekend is. Daarnaast moet de leverancier rekening houden met potentiële herberekeningen, die dan opnieuw in de factuur verwerkt zullen moeten worden.
 - Leverancier Energieontvanger; Bij een vaste verdeelsleutel kan deze reeds de factuur berekenen zodra de meetdata van de energiegelvende aansluitingen bekend zijn. Met behulp van de verdeelsleutel(s) kan hij berekenen hoeveel energie gedeeld ontvangen is, en vervolgens de gelijktijdigheid bepalen. Bij de dynamische verdeelsleutel kan hij deze berekeningen niet zelf doen, is hij volledig afhankelijk van de centrale berekening door de systeembeheerder. Dit vertraagt het proces.

3. Waarom kan er sprake zijn van (administratieve) teruglevering?

- Omdat wordt gewerkt met een vaste verdeelsleutel voor energiedelen kan het zijn dat het gedeelde volume meer bedraagt dan het verbruikte volume per kwartier (de onbalansverrekenperiode of OVP). In dat geval is er sprake van administratieve teruglevering. Het voorkomen van deze virtuele teruglevering zou een dynamische verdeelsleutel vergen wat echter aanzienlijk hogere kosten met zich zou

meebrengen en bovendien een nadeel betekent voor de energiedeelgever (zie vraag 2). Voor de balanshandhaving gaat het er namelijk om welk volume wordt toegewezen per kwartier. Welke tarieven worden gehanteerd door een leverancier is afhankelijk van het contract dat met de delers tot stand is gekomen. In de huidige praktijk is zichtbaar dat vaak een lager tarief wordt gehanteerd voor teruglevering omdat volumes die gerelateerd zijn aan zonproductie veelal aan kwartieren worden toegewezen met lage groothandelsprijzen.

4. Waarom moet de leverancier een aparte correctie voor energiedelen opstellen?

- De leverancier moet ten behoeve van de controlebaarheid voor een afnemer factureren op basis van de meterstanden zoals zichtbaar op de energiemeter. Ook beschikt de leverancier in beginsel niet over de kwartierdata daar een leverancier die enkel t.b.v. de afgesproken overeenkomst (zoals bij een dynamisch tarief) of met aparte toestemming mag verkrijgen. Energiedelen verandert niks aan de meterstanden die zichtbaar zijn op de energiemeter. Voor het verwerken van energiedelen in de allocatie bij TenneT is de DSO verantwoordelijk terwijl de leverancier verantwoordelijk is voor de facturatie. Daarom moet het mogelijk zijn voor de leverancier een aparte factuur op te stellen om het gedeelde volume te kunnen verrekenen, bijvoorbeeld als er vertraging ontstaat in het aanleveren van gegevens. De leverancier heeft namelijk verplichtingen als het gaat om het tijdig toesturen van een jaar- en eindnota en kan hier anders mogelijk niet aan voldoen.

5. Waarom wordt er in de verrekening van energiedelen onderscheid gemaakt tussen het gelijktijdig gedeelde volume en het niet-gelijktijdig gedeelde volume per kwartier (OVP)?

- Energiedelen zoals bedoeld in de EMD is gericht op het gelijktijdig opwekken en verbruiken van duurzame energie. Gezien de uitdagingen van de energietransitie (en om maatschappelijke kosten te reduceren) is het van belang dat er bij de energiedelers een (financiële) prikkel is om het gelijktijdige deel te verhogen. De leverancier moet van het gedeelde volume het gelijktijdige deel verrekenen met het geleverde volume (inclusief de btw). Dat deel van het volume is volgens het wetsvoorstel immers niet door de leverancier geleverd maar door de energiegever. Het gedeelde volume dat niet gelijktijdig is met het verbruik wordt gezien als administratieve teruglevering. De leverancier betaalt hiervoor een terugleververgoeding aan de energieontvanger. Wat die vergoeding is, is afhankelijk van de leveringsovereenkomst die de energieontvanger heeft met zijn energieleverancier.
- Daarnaast kan de energieontvanger uiteraard ook de energiegever (al dan niet via een energy sharing organisator of ESO) betalen (inclusief btw) voor de elektriciteit die is gedeeld.

6. Welk effect heeft energiedelen op de positie van de betrokken balansverantwoordelijken?

- Door energiedelen ontstaan meer risico's door de verhoogde complexiteit. Wel geldt dat een statische verdeelsleutel minder risico veroorzaakt dan een dynamische verdeelsleutel omdat beide balansverantwoordelijken dan vooraf beter kunnen inschatten wie voor welk deel elk verantwoordelijk is (zie vraag 1).
- Indien de energiegever een aansluiting is met enkel teruglevering, dan geldt:
 - In het geval dat 100% van het volume wordt gedeeld zal de allocatie op de aansluiting van de energiegever altijd nul zijn. 100% van het volume wordt immers aan andere aansluitingen toegewezen.

- Op de aansluiting van de energieontvanger is in dit geval het onbalansrisico vergelijkbaar met een situatie waarbij de energieontvanger duurzame opwek heeft achter de meter. Het onbalansrisico neemt dus toe maar is voor balansverantwoordelijken geen onbekend terrein mits deze de beschikking krijgt over het verwachte volume aan invoeding per jaar zoals ook gebruikelijk is bij aansluitingen die invoeden.
- Indien de energiegever een aansluiting heeft met levering én teruglevering, dan geldt:
 - In het geval dat 100% van het volume wordt gedeeld vindt er op het allocatiepunt van de energiegever geen teruglevering plaats. Omdat de productie echter ook de afname beïnvloedt, maar ‘afgeknipt’ wordt zodra er sprake is van invoeding, wordt het moeilijker om het volume te voorspellen.
 - Voor de balansverantwoordelijke van de energieontvanger wordt het gedeelde volume moeilijker om te voorspellen. Het volume is bij wind- en zonne-energie immers zowel afhankelijk van de weersomstandigheden als het verbruik van energiegever én energieontvanger. Omdat de balansverantwoordelijke van de energieontvanger waarschijnlijk niet kan beschikken over de gehele meetdata van het allocatiepunt van de energiegever, wordt de voorspelling onzekerder bij dan een reguliere aansluiting waarop ook wordt ingevoed.

7. Is het ook mogelijk om energiedelen buiten de balancering te houden?

- Er zijn partijen die suggereren dat energiedelen buiten het balanceringsproces gehouden kan worden en dat dit voordelen brengt. De leveranciers blijven dan prognoses indienen alsof het concept niet bestaat, en deze prognose wordt post-hoc gecorrigeerd op basis van de energiedeelvolumes.
- Dit creëert echter een ondoorzichtige situatie waarbij de leveranciers afname of invoeding toegekend krijgen van hun balansverantwoordelijken die de leveranciers nooit kunnen afrekenen. Dit leidt vrijwel zeker tot socialisatie waarbij de veel grotere groep niet-energiedelers het merendeel van de kosten zullen moeten dragen. Dit is in strijd met Artikel 2.30b van de concept-wijziging Energiewet ter implementatie van energiedelen, dat aangeeft dat leveranciers de kosten van energiedelen bij de energiedeler in rekening mag brengen (en dus niet dient te socialiseren). Dat vinden wij een ongewenste vorm van herverdeling
- Dat vinden wij een ongewenste vorm van herverdeling. Wij vinden het logischer om de incrementele kosten voor het faciliteren van energiedelen die leveranciers ervaren in rekening te brengen bij de energiegever of energieontvangers. Het is voor het succes van energiedelen wel belangrijk dat deze kosten zo laag mogelijk gehouden worden.
- Om dezelfde reden is het afrekenen op basis van day-ahead prijzen, of maandgemiddelde reconciliatieprijzen niet aan te raden. Deze prijzen representeren nooit accuraat de werkelijke gemiddelde kosten welke een leverancier heeft gehad aan de inkoop van de energie, die niet alleen afhankelijk is van zijn inkoopstrategie, inkoopprijzen, organisatie van het inkoopproces, maar ook van hoe accuraat de prognose door de balansverantwoordelijke plaatsvindt ten opzichte van de werkelijke levering. Dat vereist dat het model voor energiedelen voorspelling mogelijk maakt en de benodigde meetdata beschikbaar gesteld wordt. Er ontstaat alleen concurrentie indien leveranciers en hun balansverantwoordelijken in staat worden gesteld om deze kosten te reduceren in plaats van deze noodgedwongen door te zetten naar iedereen. Deze methodiek wordt tot nu toe bijvoorbeeld toegepast

in Vlaanderen en het effect is dat mede daardoor de kosten zeer hoog zijn en niet opwegen tegen de opbrengsten².

8. Waarom zijn de reconciliatie processen voor slimmemeterallocatie niet geschikt voor de verrekening van energiedelen?

- Dit komt voort uit twee aspecten; de verantwoordelijkheid voor balanceren, en de reconciliatieprijs. Indien energiedelen pas onderling verrekend wordt in de reconciliatie, dan wordt de balansverantwoordelijke van de leverancier van de energieontvanger niet direct en transparant verantwoordelijk gehouden voor effecten van energiedelen op het balanceren van vraag en aanbod. Dit verstoort een van de kernverantwoordelijkheden in de elektriciteitsmarkt. De reconciliatieprijs voor slimme meter allocatie is, noodgedwongen door privacyaspecten, een prijs per maand. Daarmee doet deze prijs geen recht aan de daadwerkelijke kosten die uiteindelijk per onbalansverrekeningsperiode (OVP) worden gerealiseerd voor duurzaam opgewekte energie (en die ook afhankelijk is van de regeltoestand zoals bepaald door TenneT). Bovendien wordt verondersteld dat met ingang van slimmemeterallocatie slechts in hoge uitzondering volumes worden verrekend middels dit proces (alleen als het niet anders kan). Alleen daarom is destijds de berekening van de maandelijkse reconciliatieprijs ongemoeid gebleven, want de fors afwijkende gemiddelde maandelijkse prijzen van afname van invoeding waren anders direct aanleiding geweest voor ingrepen. Daarmee is de deze prijs volledig ongeschikt voor verrekeningen bij energiedelen, welke structureel van aard zijn.

9. Moet er een beperking zijn op het gedeelde volume bij een grote aansluiting?

- Nee. Leveranciers kunnen dit zelf in hun contractvoorwaarden opnemen.

10. Hoe verhoudt energiedelen zich tot de salderingsregeling?

- Wij verwachten dat, gezien de afhankelijkheden van andere implementaties in de Energiewet zoals collectieve slimmemeterallocatie, het pas mogelijk is om energiedelen technisch te implementeren vanaf of na 2027. De salderingsregeling zal dan naar verwachting niet meer bestaan.

11. Wie moet de energiebelasting innen over de gedeelde energie?

- Volgens het wetsvoorstel dat nu voorligt blijft de energieleverancier verantwoordelijke en dient deze geen rekening te houden met energiedelen. Dit op verzoek van de Belastingdienst. Kortom: energiebelasting wordt geheven op basis van de afname van het net. De meterdata zijn daarbij bepalend. Dus de energieontvanger betaalt energiebelasting over alle energie die hij of zij gebruikt, ongeacht of die afkomstig is van zijn leverancier of van de energiedeler. Ook de energiegelver krijgt geen korting op de energiebelasting vanwege het feit dat hij energie deelt.

12. Wat is de impact van energie delen op netcongestie?

- Energiedelen is per definitie een administratieve handeling en heeft daarmee op zichzelf geen directe impact op het afstemmen van vraag en aanbod. Het moment van invoeden of afnemen wordt door

² <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/06/20/energiedelen-in-de-vergeethoek-gedrumd-leveranciers-rekenen-tot/>

energiedelen immers niet direct beïnvloed. Als energiedelen leidt tot gedragsverandering, waarbij energiegever en energieontvanger hun energieproductie en –verbruik beter op elkaar afstemmen, kan energiedelen wél een positief effect hebben op netcongestie. De sector verwacht op dit punt echter veel meer van dynamische prijsproposities die bijvoorbeeld aansluiten op het weer of de prijzen op de day-ahead en/of balanceringsmarkt. Dergelijke proposities zijn nu ook al zichtbaar in de markt en zullen met de komst van slimmemeterallocatie, alsmede door extra meetpunten alleen maar verder toenemen. Het is dan ook belangrijk dat energiedelen op dit gebied geen beperkingen creëert.

13. Kan energiedelen ook plaatsvinden binnen een energiegemeenschap?

- Binnen coöperaties zijn er al concrete projecten waarbinnen een specifieke vorm van energiedelen plaatsvindt. Dit gaat om de vorm die al mogelijk is gemaakt in de Europese elektriciteitsmarkt (via richtlijn 2019/944) en in de praktijk al enige tijd bestaat in de Nederlandse markt. De ervaringen hiermee zijn positief en de gehele sector ziet dit als een middel om burgers meer te betrekken bij de energietransitie en hun kwetsbaarheid voor hoge energieprijzen te verkleinen.
- Deze vorm van energiedelen voldoet ook aan de gestelde punten zoals die nu in de Energiewet zijn opgenomen: de benodigde diensten worden gezamenlijk ingekocht bij een leverancier die als energiedienstverlener optreedt, de belastingen worden betaald en de risico's liggen bij partijen die ze kunnen dragen. Deze vorm van energiedelen past goed in het energielandschap van de toekomst. Coöperatief energiedelen kan nog wel eenvoudiger en toegankelijker worden gemaakt, maar dat vergt geen wetswijziging.
- Omdat bij deze vorm van energiedelen de energiegever en –ontvanger zijn aangesloten bij dezelfde (coöperatieve) leverancier spelen in dit geval geen meerkosten voor onbalans omdat zij dezelfde balansverantwoordelijke hebben en dus tot hetzelfde portfolio behoren.